

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Győri Ítéltábla a Torda Csabáné dr.ügyvéd által képviselt **felperesnek** a Dr. Bódai Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Bódai Levente ügyvéd) által képviselt **alperes** ellen - mely perbe a dr. Megay Györgyi ügyvéd által képviselt beavatkozó az alperes pernyertességének előmozdítása érdekében beavatkozott - hibás teljesítéssel okozott kár megtérítése iránt indított perében a Veszprém Megyei Bíróság 2008. október 16. napján kelt 1.G.40.067/2006/42. sorszám alatti ítéletével szemben a felperes által 47. sorszám alatt előterjesztett fellebbezése folytán meghozta az alábbi

közbenső -és részítéletet:

Az ítéltábla az elsőfokú ítéletet részben megváltoztatja, megállapítja, hogy az alperes kártérítési felelősséggel tartozik a felperes 1999. évi elmaradt vagyoni előnyéért az "A" Rt-vel 1998. február 12. napján kötött, az ... forgalmi rendszámú, ... típusú gépjármű átruházására irányuló szállítási szerződés hibás teljesítése miatt.

Az elmaradt haszon (vagyoni előny) összege tekintetében az elsőfokú bíróságot a tárgyalás folytatására utasítja;

egyebekben az elsőfokú ítéletet helybenhagyja.

Az elsőfokú ítélet perköltségre és le nem rótt illetékre vonatkozó rendelkezését mellőzi, egyben kötelezi a felperest, hogy a Magyar Államnak külön felhívásra fizessen meg 1.229.400 (Egymillió-kettőszázhuszonkilencezer-négyszáz) Ft le nem rótt kereseti- és fellebbezési illetéket, valamint 15 napon belül az alperesnek 960.880 (Kilencszázhatvanezer-nyolcszáz) Ft, míg a beavatkozónak 339.300 (Háromszázharminckilencezer-háromszáz) Ft első- és másodfokú perköltséget.

A felperes másodfokú eljárásban felmerült perköltségét 59.400 (Ötvenkilencezer-négyszáz) Ft-ban, az alperesét 59.202 (Ötvenkilencezer-kettőszázkettő) Ft-ban állapítja meg.

Ez ellen a közbenső- és részítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás:

A felperes lízingbevevőként 1998. február 11. napján lízingszerződést kötött a perben nem álló "A" Rt. lízingbeadóval a ... motorszámú, ... alvázszámú, ... forgalmi rendszámú, ... típusú tehergépjármű pénzügyi lízingjére. A teljes lízingdíjat 9.595.375 Ft-ban, a futamidőt 48 hónapban, az egy havi lízingdíjat 159.000 Ft-ban határozták meg a felek. A lízingbeadó az 1998. február 12. napján az alperessel megkötött szállítási szerződéssel - 6.461.250.- Ft vételárért - szerezte be a lízingbeadásra a gépjárművet. A lízingszerződésben a tehergépkocsi üzemeltetésével és fenntartásával járó valamennyi kiadás viselését a felperes vállalta. A megállapodás szerint a felperes lemondott arról, hogy a lízingbeadó szemben a lízingszerződésből eredő szavatossági igényt érvényesítsen; a lízingbeadó ugyanakkor a felperesre engedményezte az alperessel megkötött szállítási szerződésből eredő összes jogait, ideértve a garanciális - és szavatossági jogokat is. Az alperes az engedményezést tudomásul véve vállalta, hogy a szavatossági kötelezettségét a felperes felé teljesíti.

A felperes a gépjárművet egyéni vállalkozóként nemzetközi fuvarozásra használta. Az átadást követően a gépkocsi többször meghibásodott, a hibák túlnyomórészt az alperes - garanciális kötelezettségként - javította. Így 8700 km futásteljesítménynél (1998. április 27-én) a motor hengerfejtömítése hibásodott meg, de ez a hiba jelentkezett 1998. november 17-én, 1999. januárjában és 2000. február 15.-én is. Emellett a turbófeltöltő két alkalommal - 1998. december 3.-án és 1999. november 9.-én - is meghibásodott, de meghibásodott a kiegyenlítőtartály, a kompresszor, a fülkebillentő, a lengéscsillapító, az olajhűtő, míg a gázbowden elszakadt. 1999. január 4-től 1999. február 17. napjáig a motor főjavítására került sor. A javítás hosszú időtartama miatt az alperes két havi lízingdíjat a felperes helyett fizetett ki a lízingbeadónak. 2000. szeptemberében a felperes a hátralékos lízingdíjat kifizette és a gépjármű tulajdonjogát megszerezte. 2000. szeptember 8.-án az alperes által meghirdetett (IVECO) csereakció során a gépjárművet az alperesre ruházta át 2.700.000.- Ft + áfa (3.375.000.- Ft) vételárért. Az alperes a gépjárművet külföldre értékesítette.

A felperes módosított keresetében 6.884.954.- Ft tőke, valamint annak a 2000. január 1. napjától a kifizetés napjáig járó késedelmi kamata és perköltség megfizetésére kérte kötelezni az alperest.

A felperes a 2001. február 23. napján előterjesztett, módosított keresetében a Ptk.310.§-a alapján hibás teljesítéssel okozott kár megfizetésére kérte kötelezni az alperest. A kereset összegéből **2.423.125.- Ft** a lízingbeadónak kifizetett lízingdíj összege volt, csökkentve az alperes által fizetett vételárral. (2.700.000.- Ft + áfa). **623.520.- Ft** az 1998-2000. években a gépjárműre - a garanciális javításon túl - fordított javítási, karbantartási kiadások összege, mely a felperes álláspontja szerint nem merült volna fel a gépjármű rendszerinti meghibásodása nélkül. **2.838.309.- Ft** az 1999. évi elmaradt haszna, melyet 1999. decemberi balesete miatt 11 hónapra számolt. További **1.000.000.- Ft**-ot nemvagyonosi kártérítés címén igényelt, mivel álláspontja szerint az alperes hibás teljesítése üzleti hírnevét sértette.

Keresetében azzal érvelt, hogy az alperes által szállított tehergépjármű konstrukciós hibában szenved, melyet megállapított a - kérelmére is indult - előzetes bizonyítás iránti eljárásban

(Tatai Városi Bíróság - Pk.58.028/1999.) **"B"** igazságügyi szakértő a 2000. július 24. napján kelt kiegészített szakvéleményében. A szakvélemény szerint a gépkocsi a rendeltetése szerinti célra - a nemzetközi fuvarozásra - csak korlátozottan alkalmas, mivel a gyorsítási képessége szerényebb, míg az - európai közutakon általános - emelkedőkön pedig nagyon lelassul. A sorozatos alperesi javítások eredményre nem vezettek. Így a szerződés szerinti célra alkalmatlan tehergépjárműre fordított valamennyi kiadása megtérítését igényelheti. Elmaradt vagyoni előnye azért állt elő, mert a meghibásodások miatt fuvarmegbízásai visszaestek. Állandó megrendelője, a **"C"** Kft. gépjárműve műszaki állapota miatt már nem foglalkoztatta. A gépkocsi 1999. évi - mintegy másfél hónapos - szerelését követően főmegrendelője bizalmát már nem tudta visszaszerezni; a többi megrendelő pedig csak második-harmadik alfuvarozóként, szerényebb díjazásért foglalkoztatta. Ezzel árbevétele visszaesett, üzleti hírneve megrendült.

Az alperes *ellenkérelmében* a kereset elutasítását kérte. Álláspontja szerint a lízingszerződés engedményezési kikötése nem vonatkozott a szavatossági határidőn túli, hibás teljesítéssel okozott kár megtérítése iránti igényekre. Emellett a felperes elévült szavatossági igényét kívánja kártérítésként érvényesíteni, melyet a GK.41. számú állásfoglalás nem enged meg. Az alperes helyes megjelölésekor és a kereset reá való kiterjesztésekor az alperes a gépjárművet már értékesítette, így a hiba-okok már nem vizsgálhatóak. Az alperes pedig a hibátlan teljesítés érdekében úgy járt el, ahogy az adott helyzetben általában elvárható. Az egyes kártételekkel kapcsolatban az volt az álláspontja, hogy a gépjármű karbantartási költségei a használó felperest terhelték, úgyszintén - a vételárát és a használat ellenértékét magában foglaló - lízingdíj is. Vitatta, hogy az állított hibás teljesítésével okozati összefüggésben állna a felperes elmaradt bevétele, illetve a bizonyítatlan hírnév sérelme.

Az elsőfokú bíróság megismételt eljárás során hozott, fellebbezéssel támadott ítéletével a keresetet elutasította, egyben kötelezte a felperest a le nem rótt illeték, valamint az alperes és a beavatkozó perköltsége viselésére.

Határozata indokolásában abból indult ki, hogy a perbeli szerződések megkötése idején hatályos Ptk.305.§. (1) bekezdése és 310.§-a alapján felperest terhelte annak bizonyítása, hogy az alperes a szállítási szerződést hibásan teljesítette, mivel az átruházott gépjármű konstrukciós hibában szenvedett, melyet a sorozatos javítások sem orvosoltak. Annak megítélésénél, hogy a felperes a hibás teljesítés tényére vonatkozó bizonyítási kötelezettségének eleget tett-e, elemezte a bizonyítási eljárás során beszerzett, előzetes bizonyítási eljárás során készült szakvéleményt (**"B"**), az alperes megbízásából eljáró szakértő (**"D"**) szakvéleményét, továbbá az említett két szakvélemény ellentmondásainak tisztázására az eljárás során kirendelt **"E"** igazságügyi gépjármű szakértő szakvéleményét. A szakvélemények megállapításaiból kiemelte **"B"** szakértő azon megállapítását, hogy az általa vizsgált ... tehergépkocsik jellemző konstrukciós hibája - a vezérmű fogaskerék (közlőkerék) szériahibája, a vezérmű elállítódása és az olajszivattyú szívócsonkjának hibás szerelése - a felperes gépjárművére nem vonatkoztatható, abban olyan hiba nem jelentkezett, mely az előbbiekre lenne visszavezethető. **"E"** igazságügyi gépjármű szakértő véleményéből idézte, hogy a felperes gépjárművének jellemző hibája (a hengerfejtömítési hiba) több okra lehet visszavezethető, így a gyártási hiba sem zárható ki, a vezetéstechnikai probléma

mellett. Egyező volt azonban mindkét igazságügyi szakértő véleménye tekintetben, hogy a felperesi gépkocsi meghibásodásainak oka csak akkor lett volna megállapítható, ha maguk a szakértők szemlélhették volna meg a gépjármű szétszerelt motorját, megvizsgálva az abból kisserelt alkatrészeket is. Ennek hiányában a hiba oka nem határozható meg, az pedig, hogy **"B"** szakvéleménye szerint a felperesén kívüli más ... tehergépkocsik számos alkalommal meghibásodtak és konstrukciós hibában szenvedtek, nem bizonyítja azt a tényt, hogy az alperes jelen esetben is hibásan teljesített.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen a felperes terjesztett elő fellebbezést az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezése és az elsőfokú bíróság a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasítása iránt. Fellebbezésében az alperes hibás teljesítésének tényét kétségtelennek nevezte **"B"** szakvéleménye alapján. Utalt a szakvéleményben kidolgozott, több ... meghibásodásait összefoglaló táblázatra, melyből megállapítható, hogy azok a típusra jellemző „alaphiba” első- és kapcsolódó jeleként mutatkoztak meg. Ezeknek a hibáknak a mennyisége és milyensége „elképesztő” egybeeséseket tartalmaz és a felperes gépjárművén is jelentkezett. Fenntartotta az elsőfokú eljárás során előterjesztett, műszaki szakértői bizottság kirendelése iránti bizonyítási indítványát. Álláspontja szerint a szakértői testületnek azt kell vizsgálnia, hogy a felperes gépjárműve dokumentált hibái, valamint a Kőfalvi-féle szakvélemény hibafeltárása alapján kizárható-e - a meghibásodások okaként - a felperesi gépjármű vezető általi túlerőltetése, azaz az ún. forszírozott üzemmód. Ha ez nem zárható ki, azt is vizsgálni kell, hogy mi lehetett a forszírozott üzemmód oka. Vitatta **"E"** szakértő szakvéleményét arra nézve, hogy az általa végzett javítások költségei az üzemeltetési elhasználódás miatt merültek fel.

Az alperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítélete helybenhagyását kérte. Álláspontja szerint a felperes a gépjármű hibájának okát az elsőfokú eljárás során nem bizonyította. A 623.525.- Ft költség kártétele nincs összefüggésben az alperes állított hibás teljesítésével, mint ahogy az a **"E"**-féle szakvéleményből kiderül. Észrevételezte, hogy a felperes által kifizetett lízingdíjba 3.375.000.- Ft és nem 2.700.000.- Ft vételárat kell beszámítani, ezért annak összege helyesen csak 1.748.125.- Ft. Emellett a felperes elmaradt haszna, valamint a nem vagyoni kártérítés nem vonható az engedményezett igények körébe. Kiemelte, hogy a jogszabályok olyan előírást nem tartalmaznak, hogy a hasznagépjárműveknek különböző körülmények között milyen gyorsulást kell elérniük.

Az ítélet tábla az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást a másodfokú eljárás során lefolytatott szakértői bizonyítás eredményével kiegészíti: az alperes által a jótállási időn belül végzett javítások tekintetében nem zárható ki, hogy a hiba oka a teljesítéskor fennállt. Ugyanakkor a felperes gépjárművének meghibásodásai nem vezérlési- illetve kenési problémából adódtak, így azok nincsenek összefüggésben a gépjármű vezérműve, valamint olajszivattyúja konstrukciós hibájával.

Az így kiegészített tényállás alapján a fellebbezés a felperes elmaradt haszon iránti keresete jogalapja tekintetében alapos, nagyobb részt viszont alaptalan.

Az elsőfokú bíróság a tényállást nagyobb részt helytállóan állapította meg, részben azonban téves jogkövetkeztetést vont le az alperes kártérítési felelőssége fennállása tekintetében és téves álláspontra helyezkedett a bizonyítási teher kérdésében is.

Az "A" Rt. lízingbeadó a felperessel megkötött 1998. február 11. napján kelt lízingszerződés mellékletében (üzletszabályzatában) a lízingbevevő felperesre engedményezte (Ptk. 328. § /1/ bekezdés) az alperessel - mint szállítóval - szemben az alperessel megkötött szállítási szerződésből eredő jogokat, beleértve a garanciális- és szavatossági jogokat is. (üzletszabályzat 5/5. pont) A felperes a perben a szállítási szerződés hibás teljesítése, a szállítási szerződés megrendelője által lízingbe adott gépjármű hibái miatt érvényesített kártérítési igényt a Ptk. 310. §-a alapján. A hibás teljesítés (a szállítási szerződés megkötésekor hatályos Ptk. 305. § /1/ bekezdés) jogkövetkezménye háromirányú: így a kellékszavatossági felelősség, a jótállási kötelezettség, és a hibás teljesítéssel okozott kár megtérítéséért fennálló felelősség. A lízingszerződés engedményezésre vonatkozó nyilatkozatát nem lehet szűken értelmezni (Ptk. 207. § /1/ bekezdés), így a „garanciális, illetve szavatossági jogok” engedményezésébe beleértendő a hibás teljesítéssel okozott kár megtérítése iránti igények engedményezése is. Másrészt a felperes a lízingszerződés megkötésétől és az abban foglalt engedményezés terjedelmétől függetlenül attól sincs elzárva, hogy a hibás terméket értékesítő szállítóval szemben - annak jogellenes károkozó és felróható magatartása miatt - a szerződésen kívül okozott károk megtérítése címén (Ptk. 310. §, 339. § /1/ bekezdés) mint ebből a szempontból kívülálló, harmadik személynél bekövetkezett károk megtérítését igényelje az alperestől. Ezért az alperes fellebbezési ellenkérelemben foglalt azon hivatkozása, hogy az elmaradt haszon illetve a nem vagyoni kártérítés nem vonható az engedményezett igények körébe, nem érintette a felperes perbeli igényérvényesítési jogosultságát.

A további perbeli eldöntendő kérdés az volt, hogy az alperest a hibátlan teljesítésért szavatosság (Ptk. 305. § /2/ bekezdés), avagy jótállás (Ptk. 248. §) terhelte. Kétségtelen, hogy az 1998. április - 2000. február 15. napja között előfordult hibákat az alperes garanciálisként (tehát: jótállási kötelezettsége alapján) javította. Ugyanakkor azt, hogy milyen tartamú volt a jótállási idő; illetve azt, hogy az alperes a kötelező jótállás egy éves időtartamán (az egyes tartós használatra rendelt termékek jótállási kötelezettségéről szóló 117/1991. (IX.10.) Korm. rendelet 1. § /4/ bekezdés) túl szerződésben vállalt további jótállási kötelezettséget. A felperes a perben a kötelező jótállás időtartamán túli jótállási időt bizonyítani nem tudott, mivel a gépjármű értékesítése folytán már nem álltak rendelkezésre az alperes jótállási feltételei. Így az ítéletábra úgy tekintette, hogy az alperest - a jogszabály alapján - egy éves időtartamban terhelte a kötelező jótállás. (Ptk. 248. § /1/ bekezdés) Kétségtelen, hogy az alperes egy éves időtartamon túl is elvégezte a felperesi tehergépkocsi térítésmentes javítását, azonban annak indoka lehetett üzletpolitikai megfontolás is. (Gf.17. számú szakvélemény 6. oldal)

Mindennek azért volt jelentősége, mert a jótállási idő mértéke, az az alatt jelentkező meghibásodások tekintetében eldönti a bizonyítási teher és a bizonyítási kötelezettség kérdését is. Amennyiben konkrét hibák tekintetében az alperest jótállás terheli, a felelősség alól csak akkor mentesül, ha bizonyítja, hogy a hiba oka a teljesítés után keletkezett (Ptk.

248. § /3/ bekezdés), míg szavatossági felelősség alá eső hibáknál a jogosult felperes köteles igazolni, hogy a hiba oka a teljesítéskor a szolgáltatott dolgokban már fennállt. (Ptk. 305. § /2/ bekezdés) Ugyanakkor jótállás esetén a bizonyítási teher említett szabálya kihat a hibás teljesítéssel okozott kár megtérítése iránti igény érvényesítésére is. Következik ez egyrészt a Ptk. 248. § /3/ bekezdése II. mondatának 2003. július 1. napját megelőzően hatályos azon szabályából, hogy kötelező jótállás esetén a jótállási idő alatt felmerülő szavatossági jogokat a jótállásra vonatkozó jogszabály szerint kell elbírálni. Másrészt nem állhat elő olyan bizonyítási helyzet, hogy a jótállási jogok szempontjából a hibás teljesítés ténye megállapítást nyer, míg a hibás teljesítéssel okozott kár szempontjából a jogosult a Ptk. 339. § /1/ bekezdése alapján a jogellenes kötelezett magatartást (a hibás teljesítést) már nem tudja bizonyítani. A bizonyítási teher tehát nemcsak a hibás teljesítés tényét illetően fordul meg a Ptk. 248. § /1/ bekezdése alapján, hanem a hibás teljesítés miatti kártérítés vonatkozásában is, mert a hibás teljesítéssel okozott kárért való felelősség is a hibás teljesítés jogkövetkezménye. (Legfelsőbb Bíróság Polgári Kollégiuma 2004. december 2. napján kelt véleménye - BH. 2005/3. szám; Legfelsőbb Bíróság Pfv.IX.20.814/2008/4. számú határozata)

Ebből következően a kötelező jótállási időn belül felmerült és a felperes által közölt hibák (BDT. 2006/1302.) tekintetében az alperest terhelte annak bizonyítása (Pp. 164. § /1/ bekezdés), hogy a hibák okai a gépjármű átadását követően keletkeztek; valamint hogy a hibátlan teljesítés érdekében úgy járt el, ahogy az adott helyzetben általában elvárható (Ptk. 310. §, 339. § /1/ bekezdés); illetőleg a gépjármű többszöri, rendszerinti meghibásodása kijavítását követően a hibák megszűntek és a gépkocsi a rendeltetésszerű használatra alkalmassá vált.

Tekintve, hogy az elsőfokú bíróság - eltérő jogi álláspontja folytán - a felperest kötelezte a bizonyításra (G.40.067/2006/2. sorszám alatti végzés), a másodfokú bíróság a fellebbezési eljárás során a fenti bizonyítási teherre és bizonyítási kötelezettségre az alperest a Pp. 3. § /3/ bekezdése alapján kioktatta. (Gf.3. számú tárgyalási jegyzőkönyv 3. oldal)

Az alperes a jótállási időn belül (1999. február 12. napjáig) jelentkezett hibák tekintetében az említett bizonyítási kötelezettségének nem tudott eleget tenni. A fellebbezési eljárás során kiegészített szakértői bizonyítás adatai nem támasztották alá, hogy a gépjármű említett időszakban keletkezett hibáinak oka a teljesítés után keletkezett, mivel azokra nézve a fellebbezési eljárás során készült egyesített szakvélemény szerint nem zárható ki, hogy a hiba oka a teljesítéskor fennállt.

A felperes a keresetét - és részben a fellebbezését is - arra alapította, hogy a részére szolgáltatott gépjármű konstrukciós hibában szenved, amely viszont - az elsőfokú bíróság helyes megítélése szerint - nem igazolódott be. Konstrukciós hiba az a hiba, amely a járműtípusnál nem minden egyes járművet, hanem a motor - avagy alvázszám sorozat egyes tartományaiba eső gépjárműveket érinti. (így: pl. Legfelsőbb Bíróság Pfv.VI.21.248/2008/4. szám) A perbeli esetben is sor került a 141 számmal kezdődő motorsorozatu ... tehergépkocsik visszahívására a konstrukciós hibás vezérmű fogaskerekek cseréje miatt. (G.40.091/2003/26. sorszám alatt becsatolt 1999. január 27. és 1999. május 12. napján kelt

alperesi illetve beavatkozói levél) Azonban a felperes gépjárműve ebbe a motorszám-sorozatba nem esett bele. Ezentúl a kiegészítő szakvélemény (Gf.27.) egyértelmű és kategorikus atekintetben, hogy a felperes gépjárművének jellemző meghibásodásai (a hengerfej, a hengerfejtömítés, a turbófeltöltő, stb.) nem állnak okozati összefüggésben a gépjárműtípus vezérmű- illetve olajszivattyú konstrukciós hibájával.

Azonban az alperes által szolgáltatott tehergépjármű az ítéltábla megítélése szerint konstrukciós hiba hiányában sem volt alkalmas a rendeltetésszerű használatra (Ptk. 277. § /1/ bekezdés), mivel az átadást követően sorozatosan meghibásodott, és a jótállási idő alatt a kisebb-nagyobb hibák az alperes javítás ellenére is rendszeresen jelentkeztek. Jellemző, hogy a hengerfejtömítés hibája már 8700 km futásteljesítménynél jelentkezett (Gf.17. szakvélemény 6. oldal), majd ugyanez a - motor szétszereléssel együtt járó - hiba előfordult 1998. november 17-én és 1999. januárjában is. Ezen túl sor került a jótállási idő alatt turbófeltöltő cserére, motorfőjavításra, kompresszor cserére és számos más kisebb hiba is jelentkezett. A bírói gyakorlat következetes abban, hogy amennyiben a gépjármű kisebb-nagyobb súlyú hibái rövid időközönként visszatérően jelentkeznek, és az egyes javítások elvégzését követően a gépjárműnél újabb hibák jelennek meg; az sérti a jogosult folyamatos használatához fűződő érdekét, ezért a gépkocsi nem alkalmas a rendeltetése szerinti cél betöltésére. (Így pl. BDT 2006/6., BDT 2005/47., Legfelsőbb Bíróság Pfv.VII.21.313/2006/6., Győri Ítéltábla Pf.II.20.276/2006/22.)

A perbeli esetben az alperes ugyan nem tagadta meg a hibák rendszerinti jelentkezésénél azok kijavítását, azonban a javítások eredményre nem vezettek, azokat követően ismét azonos, avagy más jellegű hiba következett be. Így az utolsó garanciális javítás (1999. január 4. - február 17.) után 1999. november 9-én a gépjárműnél ismét turbófeltöltő hiba, majd 2000. február 15-én ismételten hengerfejtömítés probléma keletkezett. Emiatt az alperes nemcsak azt nem tudta bizonyítani, hogy a jelentkező hiba okok a gépjármű átadását követően keletkeztek, hanem azt sem, hogy a hibátlan teljesítés érdekében úgy járt el, ahogy az adott helyzet általában elvárható és a kijavításait követően a gépjármű a rendeltetésszerű használatra alkalmassá vált. Ezért amennyiben a perben érvényesített egyes kártételek tekintetében a felperes bizonyította a kára bekövetkezését, azoknak az alperesi hibás teljesítéssel okozati összefüggésben keletkezését (Ptk. 310. §, 318.§ (1) bekezdés, 339. § /1/ bekezdés), azokért az alperes kártérítési felelőssége fennállását meg kellett állapítani, mivel az alperes hibásan teljesített.

Az egyes kártételekkel kapcsolatban az ítéltábla álláspontja a következő:

A keresetbeli egyes kártételek közül a lízingbeadónak kifizetett 2.423.125.- Ft lízingdíj a felperest a lízingbeadóval kötött pénzügyi lízingszerződés alapján terhelte. A lízingszerződés megkötése, a gépjármű vásárlás lízingügyleten keresztül finanszírozása a felperes saját gazdasági döntésének eredménye volt, ezért az annak alapján őt terhelő lízingdíj fizetési kötelezettség, valamint az alperes hibás teljesítése között nem állapítható meg okozati összefüggés (így pl. Győri Ítéltábla Pf.II.20.085/2008/6., Legfelsőbb Bíróság Pfv.VII.20.870/2009/4. szám). Az sem hagyható figyelmen kívül, hogy a lízingdíj nemcsak a lízingbevevő használatába adott áru vételárát, hanem a lízingtárgy használati díját is

tartalmazza (BDT. 2000/199., BDT. 2000/204.), valamint változó összegű ügyleti kamatot, amely a lízingbeadó által megelőlegezett vételár használati díja. (Ptk. 232. § /1/ bekezdés) (Így pl.: Győri Ítéltábla Gf.II.20.362/2008/9. szám) A lízingdíj ezen elemei közül a lízingtárgy használati díja és az ügyleti kamatfizetési kötelezettség szintén független az alperessel kötött szállítási szerződéstől, valamint annak hibás teljesítésétől. A felperes keresetében nem objektív alapú szavatossági igényt (Ptk. 306. § /1/ - /3/ bekezdés) érvényesített, hanem kártérítést kért. Amennyiben a Ptk. 306. § /1/ bekezdése alapján árszállítást kért volna, felmerülhetne a lízingdíj elemei közül a vételár mérséklése. Továbbá: amennyiben a szállítási szerződéstől (és ezzel együtt: a lízingszerződéstől) elállt volna, szóba jöhet a lízingdíj vételár elemének visszakövetelése. Azonban ezek hiányában csak az állapítható meg, hogy a felperes a hibás teljesítéssel össze nem függő kötelezettségként fizette ki a lízingbeadónak a lízingdíjakat, azok összegéért az alperes kártérítési felelősséggel nem tartozik. (Ptk. 355. § /4/ bekezdés)

II.

A felperes 623.520.- Ft kártérítést igényelt a gépjárműre az 1998. - 2000. években a garanciális javításokon túl fordított kiadásai után. Kérelme alátámasztásaként a G.40.020/2001/17. szám alatt csatolta az iratokhoz - évenkénti bontásban - a kiadásokat, költségeket alátámasztó számlákat. A számlákat az elsőfokú bíróság által kirendelt "E" igazságügyi gépjárműszakértő vizsgálta meg, és elemezte a G.40.067/2006/28. sorszám alatt előterjesztett szakvélemény 5. - 11. oldalain. Megállapításai szerint a felperes által a gépjárműre fordított különböző kiadások (így: pl. a TIR tábla, motorolaj, olajsűrű, gázolajsűrű, izzók, fagyálló- és ablakmosó folyadék, ködlámpajavítás, gumiszerelés, lengéscsillapító csere, ékszíj csere, tachográf hitelesítés, műszaki vizsgáztatás díja, stb.) egytől-egyig a felperes tulajdonosi igényeit szolgálták ki, karbantartás jellegűek, illetve a használattal szükségképpen együtt jártak. "E" szakértő ezt a szakvéleményt a fellebbezési eljárás során annyiban erősítette meg, hogy kizárható, hogy a gépjármű ezen „hiányosságai” már a teljesítéskor is fennálltak volna. (Gf.17. szakvélemény 4. oldal) Az igazságügyi szakértő felperes által kétségessé nem tett ezen szakvéleménye alapján megállapítható, hogy a felperes gépjárműre fordított - kártérítésként érvényesített - ezen kiadásai túlnyomó része (pl. az olajcsere, olajsűrű, ékszíjcsere, műszaki vizsga, zöldkártya költsége, izzók beszerelési költsége, gumicsere, ablakmosó folyadék, stb.) önmagában a gépjárműhasználat folytán terhelte a felperest, függetlenül attól, hogy a gépjárművet az alperestől, avagy mástól szerezte be és a szállító hibásan teljesített, avagy sem. A felperes perben érvényesített kiadásai, költségei és az alperes hibás teljesítése között tehát ebben az esetben sem áll fenn az okozati összefüggés. (Ptk. 339. § /1/ bekezdés, 355. § /4/ bekezdés) A felperes azon állítása pedig nem bizonyosodott be, hogy azért merült fel az átlagosnál több (karbantartás jellegű) kiadása, mert a gépjármű konstrukciós hibában szenvedett, illetve a nemzetközi közúti fuvarozásra csak korlátozottan lett volna alkalmas. (így: G.40.067/2006/28. sorszám alatti szakvélemény 15. oldal).

III.

A felperes nem vagyoni kár megtérítése iránti keresetével kapcsolatban az ítélet tábla egyetértett a felperes azon álláspontjával, hogy az üzleti hírnév sérelmével okozott (nem vagyoni) hátrány esetén helye lehet nem vagyoni kárpótlás követelésének. (BH. 1991/286.) Ennek megítéléséhez a felperesnek kellett bizonyítania (Pp. 164. § /1/ bekezdés), hogy nemzetközi fuvarozóként a felperes üzleti hírneve kialakult, azonban az alperes hibás teljesítésével összefüggésben az üzleti partnerei bizalmát elveszítette, így - tényleges vagyonsökkenésen túli - hátrányt szenvedett. Az elsőfokú bíróság a felperest ezen bizonyítási kötelezettségéről tájékoztatta (G.40.067/2006/2. szám alatti végzés), melyre a felperes G.40.067/2006/19. sorszám alatt terjesztett elő nyilatkozatot, melyben hivatkozott a már korábban - G.40.020/2001/12. szám alatt - csatolt levélre (1999. október 11.), mely megrendelőjétől a "C" Kft.-től származott. Előadása szerint az 1999. év elején másfél hónapos javítás miatti leállás után megrendelője bizalmát már nem tudta visszaszerezni, a közvetített fuvarok jelentős részét már nem kapta meg, így csak (másod-harmad) alfuvarozóként foglalkoztatták.

Az ítélet tábla megítélése szerint a felperes előadása, valamint az ahhoz csatolt egyetlen okirati bizonyíték nem alkalmas annak bizonyos megállapítására, hogy a felperes az alperesi hibás teljesítés folytán olyan üzleti hírnév sérelmet szenvedett el, melyből eredő hátrány nem vagyoni kárpótlással kompenzálható. A rendelkezésre álló adatok szerint a felperes által hivatkozott 1999. IV - VII. hónapokban a gépkocsi - szervizbeli javítást igénylően - nem hibásodott meg; az 1999. február 17.-i kijavítást követően az újabb hiba 1999. november 9-én jelentkezett. Emellett a "C" Kft. megrendeléseinek csökkenését a felperes sem okirattal, sem pedig tanúbizonyítással nem igazolta. A becsatolt egyetlen, 1999. október 11. napján kelt levél is csupán kilátásba helyezi a megrendelések megszüntetését. Az sem bizonyított, hogy a G.40.067/2006/19. sorszám alatti beadványban megjelölt megrendelők (a „F”, „G”, a „H”, a „I” Kft.) csak „mérésért díjért”, alfuvarozóként foglalkoztatták. A bizonyítás sikertelensége a felperest terhelte (Pp. 3. § /3/ bekezdés), ezért nem vagyoni kártérítés iránti keresete alaptalan.

IV.

A felperes elmaradt 2.838.309.- Ft vagyoni előnyét úgy vezette le (G.40.020/2001/12.), hogy szembe állította az 1998. évi (10.405.991.- Ft) bevételét az 1999. évivel (5.160.563.- Ft), ez utóbbi 60 %-át jövedelemnek (3.096.337.- Ft) tekintve. Mivel 1999. december hónapban az alperes teljesítésétől függetlenül a felperes nem dolgozott, ezért 11 havi elmaradt jövedelmet (2.838.309.- Ft) állított. Utóbb az elsőfokú bíróság felhívására kimunkálta az 1999. - 2000. éves bevételét (G.40.067/2006/19.), ezekre az évekre benyújtva a pénztárkönyvét is.

A perben az nem volt kétséges, hogy a ... tehergépkocsit a felperes nemzetközi közúti fuvarozásra vásárolta meg. Erről a felhasználási célról (Ptk. 277. § /1/ bekezdés) az alperes

nyilvánvalóan tudott, hiszen a felperes megrendelése alapján az alperes közreműködője (a ... székhelyű "J" Kft.) vette fel a megrendelést 1998. január 5. napján a ... önjáró alváz - nemzetközi fuvarozást lehetővé tevő - felépítménye kialakítására. (G.40.020/2001/12.) Ennek a szerződés szerinti célnak az alperes által szolgáltatott tehergépkocsi nyilván nem felelt meg azokon a napokon, amikor a hibák javítása miatt az alperes javítóműhelyében állt. A felperes által csatolt szervizkönyv-másolat szerint a gépjármű - a jótállási időszakban, egy éven belül - 61 napot állt, amely alatt a felperesnek jövedelmet nem termelhetett. Így nem kétséges, hogy az alperes hibás teljesítésével okozati összefüggésben a felperesnek a javítási napok alatt jövedelme esett ki.

Az elmaradt jövedelem mértéke igazolására azonban nem elégséges annak számszaki kimutatása, hogy miként alakultak a felperes - pénztárcönyvvvel igazolható - bevételei a meghibásodások évében (1999.), valamint azt megelőzően. A felperesnek azokat a konkrét megrendeléseket és a megrendelések alapján őt megillető fuvardíjakat kellett bizonyítania, amelyekből esett a javítási napok miatt. Az elsőfokú bíróság azonban a felperes elmaradt vagyoni előnye tekintetében - eltérő jogi álláspontja folytán - szükségtelennek tartotta a további bizonyítást. A felperes említett bizonyítási kötelezettségének a nem teljesíthető fuvar megrendelések okiratának csatolásával; írásbeli megrendelések hiányában pedig tanúbizonyítással tehet eleget. Emellett a javítások miatt elmaradt vagyoni előnyök összegét a felperes által egyébként indítványozott könyvszakértői bizonyítás útján is lehetséges bizonyítani.

Ezekre figyelemmel az ítéletábra az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § /2/ bekezdés alapján részben megváltoztatta, és megállapította, hogy az alperes - jótállási kötelezettsége alapján - kártérítési felelősséggel tartozik a felperes 1999. évi elmaradt vagyoni előnyéért a lízingbeadóval kötött szállítási szerződés hibás teljesítése miatt. Így a felperes elmaradt haszna összege tekintetében az elsőfokú bíróságot a tárgyalás folytatására utasította. Azon kártételek tekintetében pedig, amelyekre a kártérítési felelősség általános feltételei közül az okozati összefüggés, illetve a felperest ért kár összege nem volt bizonyított, az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

Az ítéletábra mellőzte az elsőfokú bíróság ítélete perköltsége, és le nem rótt illetékre vonatkozó rendelkezéseit.

A felperes keresetében - eredetileg - 12.722.522.- Ft kártérítési igényt érvényesített, így az elsőfokú eljárásban a per tárgyának értéke ebben az összegben határozható meg. A felperes keresete ezen perérték 78 %-ában (9.884.213.- Ft erejéig) alaptalan. Míg a perérték 22 %-ában (2.838.309.- Ft erejéig) az ítéletábra az eljárás folytatását rendelte el. Ezért az elsőfokú eljárás során (valamint a megelőző másodfokú eljárások során) felmerült perköltség 78 %-áról az ítéletábra véglegesen rendelkezett, míg 22 % tekintetében az elsőfokú bíróságnak a megismételt eljárás eredményeként kell határoznia.

A felperes az elsőfokú eljárás során 218.130.- Ft szakértői díjat előlegezett, a korábbi másodfokú eljárásokban pedig 220.000.- Ft perköltsége merült fel. Az alperes az elsőfokú eljárás során 42.798.- Ft szakértői díjat előlegezett, a megállapított korábbi másodfokú

perkölsége 170.000.- Ft. Ezen kívül a beavatkozó korábbi megállapított másodfokú perkölsége 60.000.- Ft. Az ítéltábla a 12/1991. (IX.29.) IM. rendelet 1.§ (1) bekezdés b./ pontja alapján a felperes és az alperes elsőfokú eljárás során felmerült - ügyvédi munkadíjból álló - perkölségét az Áfa-val növelt 750.000 - 750.000 Ft-ban határozta meg, melynél figyelemmel volt az eljárás jelentősen hosszú időtartamára. Ugyanez a költséget a beavatkozó esetében az Áfa-val növelt 375.000 Ft-ban állapította meg. Így a felperes elsőfokú eljárás során felmerült teljes perkölsége 1.188.130.- Ft, az alperesé 962.798.- Ft, a beavatkozóé 435.000.- Ft.

A felperes az elsőfokú perérték 78 %-a tekintetében lett pervesztes, így a Pp. 78. § /1/ bekezdése alapján viselni köteles az alperes és a beavatkozó elsőfokú perkölsége 78 - 78 %-át, azaz 750.982 Ft-ot, valamint 339.300 Ft-ot. Az elsőfokú bíróságnak a megismételt eljárás eredményeként kell határozni a perérték 22 %-ára eső felperesi (261.387.- Ft), alperesé (211.816.- Ft) és beavatkozóé (95.700.- Ft) elsőfokú perkölségről.

A felperes a személyes illetékfeljegyzési jog kedvezményében részesült, így a keresetén illetve fellebbezésein az illetéket nem kellett lerónia. A le nem rótt kereseti illeték összege 750.000.- Ft, míg a le nem rótt fellebbezési illeték a - kétszeri - 413.100. - 413.000.- Ft (együtt: 1.576.200.- Ft). A le nem rótt illetékből az It. 59. § /1/ bekezdése, valamint a Pp. 78. § /1/ bekezdése alapján a felperes köteles viselni annak 78 %-át, azaz 1.229.400.- Ft-ot, míg az elsőfokú bíróságnak a megismételt eljárás eredményeként kell rendelkeznie 346.800.- Ft le nem rótt kereseti- és fellebbezési illetékről.

A másodfokú eljárás során a felperes 82.500.- Ft, míg az alperes 81.600.- Ft szakértői díjat előlegezett. Az ítéltábla a felperes és az alperes másodfokú eljárásban felmerült ügyvédi munkadíját a 32/2003. (VIII.22.) IM. rendelet 3. § /2/, /5/ - /6/ bekezdései alapján az Áfa-val növelt 187.500.- - 187.500.- Ft-ban határozta meg. Így a felperes másodfokú együttes perkölsége 270.000.- Ft, míg az alperesé 269.100.- Ft. Az alperes másodfokú perkölségéből a felperes köteles viselni a Pp. 78. § /1/ bekezdés alapján annak 78 %-át, azaz 209.898.- Ft-ot; míg az elsőfokú bíróságnak a megismételt eljárás eredményeként kell határoznia a felperes 59.400.-Ft és az alperes 59.202.- Ft másodfokú perkölségéről. (Pp. 252. § /4/ bekezdés)

A felperest terhelő együttes - első- és másodfokú eljárásban felmerült - alperesi perkölség összege így 960.880.- Ft. Az ítéltábla a másodfokú eljárásban nyilatkozatot nem tett és a kitűzött tárgyalásokon meg nem jelenő beavatkozó másodfokú perkölsége megállapítását mellőzte.

Győr, 2010. február 17.

Dr. Szalai György sk. a
tanács elnöke

Dr. Ferenczy Tamás sk.
előadó bíró

Dr. Szalay Róbert sk. bíró

A kiadmány hitelül

kiadó: